

Regierol sociale economie en werk

Jaarverslag 2023

De Vlaamse overheid geeft de lokale besturen een regierol op het vlak van werk en sociale economie. In Zuid-West-Vlaanderen neemt W13 deze rol op zich voor de lokale besturen.

Binnen de richtlijnen van de vier Vlaamse beleidsprioriteiten heeft W13 een actieplan 'sociale economie en werk 2023–2025' uitgewerkt. In dit jaarverslag schrijven we per prioriteit welke acties we ondernomen hebben in 2023, wat onze rol was en wat het resultaat was.

1. Het opnemen van de lokale regierol sociale economie en werk door de lokale besturen (WSE-LR1)

Netwerk met sociale-economiebedrijven

W13 heeft een netwerk met verschillende actoren binnen de sociale economie. Binnen ons netwerk hebben we verschillende overlegmomenten en ontmoetingen met sociale-economiebedrijven in de regio.

Algemene vergadering ROSE

Het regionaal overleg sociale economie, ROSE, vond in 2023 één keer plaats. Na een bevraging van de stakeholders bleek dat het organiseren van één regionaal overleg de noden niet meer dekte. De groep was te groot en divers en het was vaak moeilijk om een gemeenschappelijke agenda te vinden.

Na de bevraging van de stakeholders werd beslist om 'klankbordgroepen' of 'inspiratiemomenten' te organiseren voor sociale economie en andere actoren binnen activering. Tijdens deze momenten staat telkens één thema centraal. Partners binnen ons netwerk kunnen aansluiten volgens interesse en kunnen afhankelijk van de input kiezen of ze een engagement aangaan om verder met het thema aan de slag te gaan.

In 2023 werd één inspiratiemoment georganiseerd.

Inspiriatiemoment 'de impact van sociale economie op armoede'

Op 12 december 2023 organiseerden we een inspiratiemoment in het kader van een studie over de impact van sociale economie op armoede. Het inspiratiemoment begon met een toelichting over de studie door Pieter Cools. Daarna vonden er gesprekstafels plaats waarbij onderwerpen over de studie nauwer werden vastgenomen en besproken.

Op het inspiratiemoment waren ongeveer 40 deelnemers aanwezig. Dit waren partners uit de sociale economie, trajectbegeleiders uit lokale besturen, GTB, VDAB en andere partners binnen activering.

Actiegroep ROSE

De actiegroep is een kleinere delegatie sociale-economiebedrijven in de regio. Met de actiegroep komen we regelmatig samen om vinger aan de pols te houden en beleidsontwikkelingen binnen de sociale economie volgen. De actiegroep geeft ook input voor de klankbordgroepen.

In 2023 is de actiegroep drie keer samen gekomen. De onderwerpen waren vooral: Hervorming ROSE structuur, individueel maatwerk, aanvullende lokale dienstverlening, proeftuinen sociale economie en zorg.

Overleg met STAM, steunpunt activering op maat

STAM is de West-Vlaamse belangenbehartiger voor arbeidszorg.

W13 en STAM hebben de doelstelling om enkele keren per jaar te overleggen om de beleidsontwikkeling van arbeidszorg op te volgen.

W13 sluit ook aan op de regionale overlegtafel van STAM voor de arbeidszorgwerkvloeren in Zuid-West-Vlaanderen.

In 2023 zaten we 2 keer samen met de stafmedewerker van STAM. We namen deel aan de twee regionale overlegtafels voor onze regio.

W13 sloot ook aan op de studiedag 'de meerwaarde van arbeidszorg' op 31 maart 2023. En we namen deel aan een de West-Vlaamse studiedag ter voorbereiding van de Staten-Generaal rond arbeidszorg.

Netwerk met lokale besturen

W13 wil besturen en partners die bezig zijn met activering met elkaar verbinden. Afhankelijk van de noden kan W13 hier een faciliterende of trekkende rol in nemen. Als het nodig is verbinden we ook overlegmomenten en acties met elkaar.

Ook gaat W13 de besturen ondersteunen bij bepaalde oproepen rond werk en activering, in 2023 deden we dit voor gemeenschapsdienst en het lokaal activeringspact. We stelden deze oproepen voor op de gepaste overlegmomenten, zoals onze raad van bestuur of het diensthoofdenoverleg. Besturen konden ook bij ons terecht voor vragen over de oproep.

Lerend netwerk trajectbegeleiders

Het lerend netwerk trajectbegeleiders is een regionaal overlegplatform voor OCMW-trajectbegeleiders uit de regio Zuid-West-Vlaanderen. Het netwerk komt regelmatig samen om recente updates op het gebied van activering te bespreken. Binnen het netwerk delen we kennis en wisselen we ervaringen uit.

Afwisselend sluit VDAB aan op het netwerk en doen we samen een intervisie.

In 2023 kwam het lerend netwerk 3 keer samen zonder VDAB en 3 keer samen met VDAB.

De trajectbegeleiders worden ook betrokken bij de acties die we uitwerken onder de samenwerkingsovereenkomst met VDAB, bijvoorbeeld bij meet & greets (zie verder).

Regionaal overleg activering

Het regionaal overleg activering is een overlegmoment met enkele diensthoofden die zich specifiek buigen over onderwerpen die met activering te maken hebben.

In 2023 kwam dit overleg vier keer samen. De onderwerpen waren: capacity building (zie verder), regionale afstemming art 60, uitwerken reglement voor tussenkomst bij aankoop fiets (zie verder),
... .

Veel van de onderwerpen die in het overleg aan bod komen, worden later teruggekoppeld naar en besproken tijdens het diensthoofdenoverleg. Met het regionaal overleg activering deden we hiervoor dan de voorbereiding.

Begin 2023 deden we met alle diensthoofden een denkoefening over werk en activering, met deze input gingen we met het regionaal overleg activering verder mee aan de slag.

Signaalfunctie:

De maatschappelijk en beleidsmatige context rond werk en sociale economie evolueert aan een hoog tempo. Het is voor kleinere organisaties/lokale besturen niet eenvoudig om al die evoluties te volgen, analyseren, implementeren en evalueren.

De regisseur sociale economie & werk kan op regionale schaal functioneren als aanspreek- en ankerpunt. Door op verschillende overlegmomenten aanwezig te zijn volgen we evoluties op. Op onze eigen overlegmomenten kunnen we informatie terugspelen en kunnen we signalen uit de besturen/werkvloeren opvangen.

Vanuit de regierol is W13 aanwezig op onder andere volgende overlegmomenten: Beleidsgroep werk en lerend netwerk regisseurs VVSG, provinciale werkgroep sociale partners en lokale besturen VDAB.

Regierol binnen het regionaal welzijnsbeleid

Binnen de regierol is er regelmatig afstemming met experten/ medewerkers van andere beleidsthema's. Zo neemt de expert Werk deel aan het beleidsteam van W13 en worden er domeinoverschrijdende linken gelegd.

Hierbij hebben we extra aandacht voor de ondersteuning van Food Act 13 als leerwerkvloer (zie verder bij 'Bevorderen van het ondernemerschap, waaronder het sociaal ondernemen en met maatschappelijk verantwoord ondernemen.')

In 2023 deden we dit door een van de werkvloerbegeleiders het 'train the trainer'-traject voor taalondersteuning op de werkvloer te volgen. Voor de leerwerknemers werd ingezet op een verkorte opleiding heftruckchauffeur in samenwerking met VDAB. In 2024 gaan we hiermee verder aan de slag.

In kaart brengen van blinde vlekken in ons netwerk:

Door regelmatig in overleg te gaan met de lokale besturen, VDAB en andere partners, proberen we ook in te zetten op noden waarop momenteel nog minder wordt ingezet.

Binnen de regierol laten we ruimte om in te zetten op zaken die misschien niet meteen in ons actieplan staan. Maar die wel een invloed hebben op activering. Zo hebben we in 2023, samen met VDAB en de lokale besturen, ingezet op het uitwerken van een taalwerkvloer in combinatie met TWE art 60. In 2024 gaan we hier verder mee aan de slag.

2. De tewerkstelling van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in de reguliere en de sociale economie bevorderen en daarbij drempels richting de arbeidsmarkt wegnemen, O.M via de instrumenten wijk-werken, tijdelijke werkervaring en gemeenschapsdienst voor langdurige werkzoekenden (WSE-LR2)

Aanpakken regionale drempels naar werk

Taal en opleidingsniveau

Taal was in 2023 een van de gekozen acties binnen de samenwerkingsovereenkomst tussen VDAB en lokale besturen (zie verder). In kader hiervan namen we deze acties:

- VDAB stelde zijn taalondersteunend aanbod voor op het lerend netwerk, via zijn nieuwe partnersite.
- Door samen te werken rond het thema taal in kader van de samenwerkingsovereenkomst konden we samen aan gemeenschappelijke drempels werken. In het kader hiervan organiseerden we een overleg met onder andere het agentschap integratie en inburgering in kader van de wachtlijsten Nederlands. Uit dit overleg kwam onder andere de aanzet van een proefproject rond taal op de werkvloer, de uitrol van het project wordt in 2024 verder uitgewerkt.

Opleidingsniveau: In 2023 werden de opties voor mobiele VDAB-opleidingen in lokale besturen. Na een korte arbeidsmarktanalyse van de regio en afstemming met de trajectbegeleiders, werd er gekozen voor een mobiele opleiding schoonmaak in Zwevegem. De effectieve uitrol van de opleiding zal in 2024 zijn.

Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, met een migratieachtergrond

Mensen met een migratieachtergrond was binnen de samenwerkingsovereenkomst tussen VDAB en lokale besturen (zie verder) een van de gekozen acties.

De 'alfa naar werk-trajecten' van VDAB werden in 2023 geëvalueerd om in 2024 hun aanbod te kunnen verbeteren. De trajectbegeleiders hadden hun kans om input te geven en konden aangeven wat er voor hen belangrijk als leefloongerechtigden een alfatraject opstarten.

Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, langdurige zieken

W13 sluit aan bij de stuurgroep langdurige zieken, gefaciliteerd door POM en VDAB West-Vlaanderen. In deze stuurgroep zitten de verschillende partners (VDAB, vakbonden en mutualiteiten). De partners hebben een actieve rol in de re-integratie van langdurig zieken naar de arbeidsmarkt. In de stuurgroep volgen we de dienstverlening en de beleidsontwikkeling op met een breder netwerk. Daarnaast zet de stuurgroep ook in op informeren en sensibiliseren naar werkgevers.

In 2023 vond de stuurgroep twee keer plaats en W13 sloot telkens aan.

Mobiliteit

Vanuit W13, Harelbeke en Kortrijk werd in het verleden de mogelijkheden tot fiets leasen voor leeflooncliënten onderzocht. Dit bleek een onhaalbare piste. Om toch te kunnen inzetten op het fietsbezit van leeflooncliënten in een activeringstraject, werd er in 2023 gewerkt aan een regionaal kader voor de aankoop van elektrische fietsen via aanvullende steun. In 2024 zullen we het kader verder afwerken en uitrollen.

Capacity building

Europa WSE lanceerde een oproep om lokale partnerschappen uit te bouwen. De doelstelling van het lokaal partnerschap luidt als volgt: zorgen dat niet-beroepsactieven en werkzoekenden met een multiproblematiek de ondersteuning krijgen die nodig is om zelf de weg te vinden in de samenleving, inclusief maar niet uitsluitend, naar werk. Het partnerschap engageert zich om de deelnemer aanklampend, integraal en in hun leefwereld te begeleiden, om op een zinvolle manier deel uit te maken van de maatschappij en de begeleiding vorm te geven vanuit de noden en de visie van de deelnemer.

In 2023 liep het proces van Capacity Building, het vormgeven van het lokaal partnerschap in Zuid-West-Vlaanderen.

W13 nam hierbij een trekkende rol op en maakte samen met de lokale besturen, VDAB en het ondersteuningsteam de vertaalslag van de algemene richtlijnen naar de noden en realiteit in regio Zuid-West-Vlaanderen. Het proces van Capacity Building liep gedurende het volledige jaar 2023. Dit hield onder andere in: het opstellen van de persona's, het capteren van de noden in Zuid-West-Vlaanderen, het opstellen van het lokaal addendum, het faciliteren van het selectieproces, de gekozen partners samenbrengen en het project verder concretiseren, het project uitschrijven enz.

W13 zorgde voor voldoende betrokkenheid van en terugkoppeling naar de lokale besturen.

W13 treedt als penhouder op en heeft de projectaanvraag gefinaliseerd en ingediend. In december 2023 werd de projectaanvraag goedgekeurd door Europa WSE, waardoor we vanaf januari 2024 konden van start gaan met het lokaal partnerschap 'T PACT.

(Neet)jongeren:

W13 was in 2023 promotor van het ESF project 'WWIN', gericht naar jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Wijk-werken

W13 treedt op als wijk-werkorganisator in de regio Zuid-West-Vlaanderen. Vanuit W13 geloven we in de meerwaarde van wijk-werken als activeringsinstrument. Echter merken we dat wijk-werken de laatste jaren onderhevig is aan een aantal veranderingen (uitstroom PWA'ers, wijk-werkers hebben een grotere afstand tot de arbeidsmarkt waardoor de meeste wijk-werkers minder aantal uren kunnen presteren per maand en er meer ondersteuning/begeleiding nodig is door de wijk-werkcoaches ...)

Daarnaast merken we dat de positionering van wijk-werken tegenover andere activeringsinstrumenten voor heel wat lokale besturen in regio Zuid-West-Vlaanderen niet meer duidelijk was. Vanuit W13 hebben we samen met de lokale besturen een strategisch traject doorlopen om de visie, inzet, meerwaarde en gebruik van het instrument wijk-werken terug helder te krijgen. Tijdens deze strategische denkoefening was er vertegenwoordiging vanuit elk lokaal bestuur. De conclusies vanuit deze strategische oefening werden door de regisseur gepresenteerd op de raad van bestuur van W13, waarbij er vanuit de raad van bestuur van W13 werd beslist om deze conclusies en engagement ook te brengen op het M.A.T. van elk lokaal bestuur.

Regionale afstemming art 60

Vanuit W13 hebben we de ambitie om tot een regionale afstemming te komen als het gaat over art 60 privé.

Dit omdat we in art 60 privé een maatregel zien die passend is in een activeringstraject, we geloven dat de connecties met privé werkvloeren ervoor kunnen zorgen dat de doorstroomkansen voor de cliënten groter is.

Om dit te kunnen realiseren willen we een regionaal kader met een sterke visie over activering. In 2023 werd hieraan gewerkt met het regionaal overleg activering. In 2024 gaan we verder met de afwerking en de uitrol van dit kader.

Werkgroep ‘aanvullende dienstverlening’ voor lokale besturen

Door individueel maatwerk zullen er ook enkele dingen veranderen voor de sociale-economiebedrijven die inzetten op lokale diensteneconomie.

In onze regio hebben wij binnen de sociale economie spelers die inzetten op de aanvullende dienstverlening en ondertussen een sterke expertise hebben opgebouwd rond het begeleiden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Tijdens de overgangsmaatregelen voor de LDE-ondernemingen willen we met W13 onderzoeken of we een regionale visie over aanvullende dienstverlening kunnen uitwerken. Hierbij willen we bekijken of het mogelijk is om een duurzame en regionale visie rond aanvullend lokaal dienstenaanbod voor lokale besturen én kwetsbare burgers uit te werken. We willen erover waken dat de expertise rond begeleiding van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt niet verloren gaat.

In 2023 kwam de werkgroep regelmatig samen. In de werkgroep volgden we de veranderingen die individueel maatwerk met zich meebracht mee op. We zetten ook stappen voor een regionale omkadering, in de periode dat de overgangsmaatregelen lopen zetten we hierin verdere stappen.

3. Bevorderen van het ondernemerschap, waaronder het sociaal ondernemen en met maatschappelijk verantwoord ondernemen

Businessmixer sociale economie en zorg

In 2023 kwam er een oproep vanuit het departement zorg en het departement werk over ‘proeftuinen sociale economie in de zorg’. Met de proeftuinen willen beide departementen samenwerkingen en experiment tussen beide sectoren verhogen. Hierbij willen ze zowel de vraag naar personeel in de zorg opvangen als tewerkstellingsplekken binnen de sociale economie creëren.

In de proeftuinen zal er ruimte zijn om te experimenteren, drempels en kansen in kaart te brengen.

W13 ziet de meerwaarde van de proeftuinen en wou in de regio helpen om linken te leggen tussen zorginstellingen en sociale-economiebedrijven.

In kader van de oproep organiseerde W13, vanuit bol werk en bol zorg, een businessmixer voor sociale economiebedrijven en zorgbedrijven met interesse in de proeftuinen.

Op dit moment werd de oproep toegelicht en leerden de zorgbedrijven het aanbod van sociale-economiebedrijven kennen aan de hand van speeddates. Er waren 6 sociale-economiebedrijven en 7 zorgbedrijven aanwezig.

In de regio werden 3 proeftuinen ingediend en goedgekeurd. Eén daarvan zal lopen in een woonzorgcentrum, 2 daarvan lopen in een VAPH-instelling.

De drie proeftuinen zullen experimenteren met ondersteunende logistieke functies, om op deze manier het zorgpersoneel te ontlasten.

Opleiding sociaal aankopen

In 2023 werd vanuit de provincie een opleiding sociaal aankopen georganiseerd. De Provincie West-Vlaanderen wil een project uitrollen waarbij er eventueel sterkere linken zijn tussen sociaal aankopen en sociale-economiebedrijven. Deze opleiding was hiervoor een eerste aanzet en W13 nam deel aan deze opleiding. De verdere aanpak en uitrol van het traject zal in 2024 gebeuren.

Food Act 13

Food Act 13 is een project ontstaan vanuit W13. Medewerkers van Food Act 13 halen overschotten verse voeding op bij supermarkten, bakkerijen en landbouwers. Die overschotten worden gesorteerd en gratis verdeeld onder tientallen voedselverdeelorganisaties en sociale organisaties.

De medewerkers die in Food Act 13 werken, zijn aan de slag via de tewerkstellingsmaatregel art 60. De tewerkstelling bij Food Act 13 maakt deel uit van hun activeringstraject.

Food Act 13 heeft 3 doelstellingen:

- het vermijden van voedseloverschotten,
- armoedebestrijding
- activering

De regierol speelt ook een rol bij de doelstelling activering. In kader hiervan hebben we regelmatig overleg met de coördinator van FoodAct13. Een van de werkvloerbegeleiders kon in 2023 'train the trainer' volgen in kader van taalondersteuning op de werkvloer. Voor de leerwerknemers werd er ook ingezet op een verkort opleidingstraject heftruckchauffeur.

4. De samenwerking en partnerschappen met VDAB en andere lokale arbeidsmarktactoren faciliteren en een lokale samenwerkingsovereenkomst met VDAB sluiten en opvolgen. (WSE-LR4)

In 2023 sloten VDAB, de lokale besturen en W13 een samenwerkingsovereenkomst af.

De samenwerkingsovereenkomst staat in het teken van 'samen sterk voor lokaal werk' en beoogt een gezamenlijke arbeidsmarktstrategie tussen de lokale besturen van Zuid West-Vlaanderen en VDAB West-Vlaanderen.

De focus wordt gelegd op de activering van kansengroepen en wil de afstand tot de arbeidsmarkt die kansengroepen kennen overbruggen. De overeenkomst telt 8 centrale doelstellingen.

Elk jaar worden enkele centrale doelstellingen gekozen en uitgewerkt via een jaaractieplan.

In 2023 waren dit de thema's van het jaaractieplan:

- Taal
- Mensen met een migratieachtergrond
- Nabijheidsstrategie VDAB versus uitkantelingsstrategie lokale besturen.

Concrete acties worden uitgewerkt in werkgroepen. De opvolging van het jaaractieplan doen we met de stuurgroep, daarin zit vertegenwoordiging van de lokale besturen, VDAB, W13 en POM.

In 2023 kwam de stuurgroep 3 keer bij elkaar.

De acties voor taal en mensen met een migratieachtergrond werden al besproken bij prioriteit 2. Dit waren de acties in kader van 'nabijheidsstrategie':

Daar lag de focus in 2023 vooral op het leren kennen van elkaars aanbod, en werd er vooral ingezet op het organiseren van thematische 'meet & greets':

- **12 mei:** Meet & Greet in VDAB opleidingscentrum Wevelgem; Focus op het opleidingsaanbod van VDAB en de toegankelijkheid ervan voor lokale besturen + een rondleiding in het opleidingscentrum
30tal aanwezigen van zowel lokale besturen als van VDAB
- **9 oktober:** Meet & greet trajectbegeleiders en accountmanagers (ook met insteek van werkgroep taal): Ontmoetingsmoment om uit te wisselen over werkgeversbenadering.
30-tal aanwezigen van zowel lokale besturen als VDAB

- **21 november:** Meet & greet tussen trajectbegeleiders en sectorbemiddelaars VDAB: Ontmoetingsmoment om kennis te maken en uit te wisselen over elkaars algemeen aanbod. 100-tal aanwezigen van zowel lokale besturen als VDAB